

Karlík, Petr

Brzdy pasiva

Opera Slavica. 2012, vol. 22, iss. Supplementum, pp. 57-65

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/125619>

Access Date: 18. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

BRZDY PASIVA

Petr Karlík (Brno)

Abstrakt:

Studie analyzuje omezení pro analytické pasivum v češtině. Ukazuje, že koncepce, které mají k dispozici jen syntaktická pravidla derivace, přegenerovávají, a hledá řešení tohoto problému v rozlišování různých light v° (ve stylu H. Harley(ové), 2009 a jinde). Brzdy pasiva mohou tak být analyzovány syntakticky, i když jsou intuitivně vnímány jako sémantická omezení.

Klíčová slova: Analytické pasivum, omezení derivace, sémantická interpretace

Brakes of the Passive

Abstract:

The study analyzes restrictions for the analytical passive in Czech. It shows that conceptions which have only derivation rules at their disposal overgenerate, and it looks for a solution of this problem in distinguishing different light v° (in the style of H. Harley). The brakes of the passive can thus be analyzed syntactically despite being intuitively perceived as semantic restrictions.

Key words: analytical passive, restrictions on derivation, semantic interpretation

Roman Mrázek (osobní komunikace): Je možné říct (1)?

(1) *Ve spíži je viseno salámem?*

Přesněji řečeno: je (1) gramaticky správná česká věta?

Romane, pokusím se Ti dnes dát svou odpověď¹ na Tvoji krásnou otázku, kterou jsi nám (M. Greplovi a mně, když jsme vydali studii *Gramatické prostředky hierarchizace sémantické struktury věty* (1983)), položil a která se mezitím stala jedním z Tvých slavných výroků. Dlužím Ti ji už dlouho.

Je evidentní, že Tvoje otázka se týkala pasiva. Myslím, že jsi k její formulaci byl veden minimálně těmito předpoklady, které nebyly typicky mrázkovské, ale představovaly obecně sdílené tacitní axiomy klasické gramatiky: (a) pasivum

¹ Studie využívá výzkumu, který provádím v projektu P406/11/0294 *Nový encyklopedický slovník češtiny online (Enc-Czech online)* podporovaném GA ČR.

je hodnota morfologické kategorie slovesa nazývané *genus verbi*;² (b) pasivum se v češtině tvoří „analyticky“, konstrukcí *být* + participium trpné. Není teď asi důležité, zda jsi tyto dva předpoklady chápal ve vztahu „(a) a (b)“, nebo „(a), ale (b)“, jistě jsi ale při svých už mrázkovských úvahách chápal (a) jako jednu z premis, z nichž lze odvodit otázky. Mrázkovský styl uvažování je tento: jestliže je něco hodnota morfologické kategorie slovesa, tj. otevřené množiny slov s rysem [sloveso], tak se tato hodnota kategorie aplikuje na všechny prvky této množiny, nebo jen na některé? A pokud jen na některé, lze definovat na které?³ Pro Romana (dodávám pro ostatní čtenáře) byl tedy už problém, zda je gramaticky ok věta (2)

(2) *Dnes prším*

protože věděl (řečeno jeho jazykem), že sloveso *pršet* je *i*-kmen, a obsahuje tedy gramaticky správný morf. vyjadřující rysy [1. os., sg., ind., přez., akt.], totiž *m*, na rozdíl např. od tvaru *pršu*, který je gramaticky nesprávný⁴, ale měl

² Za verbální kategorii pasiva budeme teď pokládat jen ty participiální konstrukce, které mají „dějovou/událostní“ interpretaci, nikoli konstrukce s interpretací „stavovou/resultativní“ (první interpretace je, jak známo, podporována tím, že participium je tvořeno od nedokonavého slovesa, interpretace druhá tím, že participium je tvořeno od dokonavého slovesa; spojení tohoto participia se slovesem *být* v přítomném čase má vždy jen interpretaci „stavovou“). Buďme si ale vědomi, že i toto řešení je problematické, protože nevysvětluje, že konstrukce *být* + participium ukazuje v obou případech taky vlastnosti, jaké má konstrukce spona + adjektivum: *být* má význam „stavový“, participium má flexivní morfologii typickou pro adjektiva (je-li k dispozici podmět, shoduje se s ním v rodě a čísle, jinak má default), participium se kombinuje s *budu*, kdežto infinitiv jen tehdy, je-li sloveso nedokonavé (*bude zkoušen / vyzkoušen* × *bude zkoušet / *vyzkoušet*), jmennou flexi má participium jen ve spisovném jazyce: *je právě stavěn / stavěný / stavěnej; je postaven / postavený / postavenej*. Pro naše řešení jsem se rozhodl proto, že v inkriminované větě (1) je taky jméno v instrumentálu, a to je možné jen v participiálních konstrukcích s „událostní“ interpretací: *Okno bylo / je / bude otevíráno policií* × *Okno bylo / bude otevřeno policií* – *Okno je otevřeno *policií*. Mnohem víc k tomu se najde např. v P. Karlík (2004) nebo K. Krchňavá (2011).

³ Mimochodem: klasickým teoretickým řešením této otázky je Chomského (slabá) lexikalistická hypotéza (N. Chomsky, 1970) a architektura jazyka, v níž flexivní morfologie (FM) (na rozdíl od morfologie derivační) patří do syntaxe, je tedy součástí komputace, a proto ukazuje zvl. tyto vlastnosti: (i) obligátnost: morfém FM se musí sloučit s určitou porcí struktury vždy, když tato struktura splňuje nějakou podmínku P; (ii) pravidelnost: výběr alomorfu morfému FM je v definovaném kontextu prediktabilní; (iii) pevná pozice ve struktuře: morfémy FM kanonicky obsazují pozici vzdálenější od kořenu, v češtině na pravé periférii slova; (iv) nepřístupnost vůči lexikalizaci: příspěvek prostředků FM k významu struktury je kompozicionální, aj.

⁴ Stranou nechám adverbíale *dnes*; je intuitivně zřejmé, že svým lexikálním významem je sémanticky kompatibilní s rysem [přez.] obsaženým ve slovesném tvaru *prší-m*, na rozdíl např. od adverbíale *včera* (*Dnes / *včera chrapí-m*), což nicméně nic neříká

pochybnosti o tom, zda (2) je gramaticky správná věta (a/nebo výpověď?). Důležité je to, že měl pochybnosti, to je mrázkovsky unikátní, protože v českém prostředí by se našlo (tehdy i dnes) asi jen málo lingvistů, kteří by ony pochybnosti měli, nebo dokonce tvrdili, že (2) je věta gramaticky ok.⁵ Roman sice Chomského syntaxi s interpretativní sémantikou nevěřil, přesto by asi souhlasil s tím, že *Colourless green ideas sleep furiously* je sice věta gramaticky správná (na rozdíl např. od věty *Sleep furiously colourless green ideas*), ale dodal by (tak jako mnoho jiných), že je to věta nesmyslná, stejně jako ona věta gramaticky nesprávná. To jsem uvedl jen proto, abych představil myšlenkové pozadí, z něhož se zrodila věta (1) a otázka, kterou v souvislosti s ní Roman kladl. Moje chápání jazyka je jiné, než bylo Romanovo: Nemám nic proti gramaticky správné větě *Zítřka se mi narodí tatínek*, neboť dnes má sice interpretaci stejně absurdní, jako měla věta *Zítřka poletím do Londýna* v 15. století, ale za x let může mít interpretaci stejně přirozenou, jako má věta *Zítřka poletím do Londýna* dnes; viz Grepl – P. Karlík (1998: 18–19). Taky věta (2) je ok, jak je zřejmé z toho, co jsem právě řekl: gramatická struktura generuje její význam, který je nutně jiný než [atmosférický proces]. To říkám jen proto, že moje odpověď na Romanovu otázku není závislá na teorii.

Klasická tzv. *raising-analýza* pasivních konstrukcí je pro první přiblížení taková: pasivní morfologie (realizovaná alomorfy *-n-* a *-t-* a vytvářející verbální Part(icipium)) zabráňuje přidělení Θ -role Agens (A-1) subjektu, protože nepřiděluje subjektu nominativ. A-1 je tedy v pasivní struktuře na základě Θ -rámce slovesa přítomen, ale je bezprizorní, není pro něj ve struktuře k dispozici pozice vytvářená verbální projekcí. O přítomnosti A-1 ostatně svědčí možnost užití v pasivní struktuře (stejně jako ve struktuře aktivní) adverbia typu *úmyslně*, *záměrně*, která přítomnost agentu ve struktuře explicitně signalizují:

(3) *Pomatený soused úmyslně vytopil pět bytů*

(3a) *Těch pět bytů bylo vytopeno úmyslně*

Pasivní morfologie současně způsobuje, že sloveso nepřiděluje objektu akuzativ,⁶ takže argument tranzitivních sloves, který je v této pozici generován, získává v ní sice Θ -roli A-2, ale nezískává pád. Aby získal pád, a mohl tak být

o gramatičnosti věty *Včera chraptí-m* (viz strategie tzv. vyprávěcího přezentu: *Včera běží-m parkem a ...*).

⁵ Nevím, jestli by pro ty, kteří si intuitivně myslí, nebo mají k dispozici teorii vynucující, že (2) je věta gramaticky nesprávná, byl argumentem pro to, že (2) je věta gramaticky ok, název Kohoutovy knihy *Sněžím*.

⁶ Obecně se má za to, že přidělení akuzativu je závislé na struktuře a že ve struktuře s pasivní morfologií je nepřidělení akuzativu objektu predikováno Burziovou generalizací: *...all and only the verbs that can assign Θ -role to the subject can assign (accusative) Case to an object.* (L. Burzio, 1986: 178)

vyjádřen foneticky realizovanou DP, musí se přesunout do pozice, již je pád přidělován. Touto pozicí nemůže být Θ -pozice, protože argument už Θ -roli má přidělen, ale pozice, v níž není přidělována Θ -role, ale pád přidělován být může (přesněji řečeno: pozice, z níž je přidělení pádu dosažitelné), a takovou pozicí je pozice subjektu slovesa *být*: sloučí-li se *být* s finitním morfémem, je jím přidělován nominativ (4a), sloučí-li se s morfémem infinitivu, který nominativ nepřiděluje (4b), historie se opakuje: A-2 potřebuje pozici, v níž není přidělena Θ -role, ale přidělení pádu je dosažitelné: takovou pozicí je např. pozice subjektu ve vyšší projekci, např. u finitních modálních sloves (4c):

- (4) (a) *Byt_i byl vytopen t_i*
 (b) *PRO_i být vytopen ti*
 (c) *Byt_i musel t_i být vytopen t_i*

U intransitivních sloves je vytvářena pro A-2, resp. A-3, jsou-li v jejich Θ -rámci přítomny, interní pozici s lexikálním pádem, nebo pádem přidělovaným předložkou, tedy pozice s pádem, který je vůči strukturním změnám uvnitř slova způsobovaným pasivní morfologií imunní. V daném případě tedy není potřeba vytvářet pozici pro argument prostřednictvím slovesa *být*, neboť neexistuje žádný argument, který by se do ní mohl nebo musel přesunout; vznikají tedy pasivní struktury s expletivním (nereferenčním) subjektem pro (malým „pro“):

- (5) pro *Je nadřžováno Pavlovi*
 (6) pro *O tom problému je soustavně diskutováno*

Blokace A-1 afixem *-n-/-t-* znamená, jak už víme, že vnitřní strukturou Part není pro vyjádření A-1 vytvářena žádná strukturní pozice. A-1 tedy může být vyjádřen jen jako adjunkt, tj. pád, který musí DP realizující A-1 získat, musí tato DP získat odjinud než od Part. Ve vlivných teoriích se většinou nějak reflektuje skutečnost, že z hlediska syntaktického chování je tato DP adjunktem, z hlediska sémantického argumentem (paradox: subkategorizovaný adjunkt!). Např. J. Grimshaw(ová) (1990) posvětčuje hybridní povahu tohoto konstituentu termínem *argument-adjunct*, D. Perlmutter (1983) zase metaforou *chômeur* (= nezaměstnaný) ukazuje na jeho bezprizornost, tj. zbavení strukturní pozice. Existuje také mnoho teorií, jak pád tohoto A-1-adjunktu vyložit. Klasické je řešení skrze tzv. *case-marking-preposition* (angl. *by*-fráze) a situaci v č. je pak v rámci toho konstruktu možné analyzovat tak, že pád A-1 přiděluje předložka, v případě kanonické realizace foneticky prázdná předložka přidělující instrumentál (7), v speciálních případech předložka *od* přidělující genitiv (8):

- (7) *Byt byl vytopen* [Prep [pomateným sousedem]]
 (8) *Gauč byl prožrán* [od [molů]]

Zatím tedy máme k dispozici syntaktickou teorii, která umí předpovědět, že ze strukturního hlediska je pro pasivní kontexty podmínkou P, že ve struktuře je přítomen A-1. Není-li A-1 přítomen, *-n-/-t-*ový morfém nemá co blokovat:

pasivní věty jsou tedy gramaticky nesprávné, protože kompozicionálně vynucují interpretaci, která není v daném kontextu dostupná:⁷

(9) **Je sněženo*, **Je mu otrnováno*, **Já jsem mrzen*, že nepřišel

Data

(10) **Je spáno (Petrem)*

(11) **Vyznamenání je dostáváno (vojákem)*

ukazují triviální fakt, že existují další faktory, které způsobují, že podmínka P je pro pasivní morfologii podmínkou nutnou, ale nikoli dostačující. Vynutit zákaz pasivizace u všech monadických intranzitiv, srov. (10), a u některých tranzitiv, srov. (11), strukturně se zatím, pokud vím, v č. nepodařilo. Přitom naději, že lze strukturně vynutit omezení pasivizace u monadických intranzitiv, poskytuje neakuzativní hypotéza (D. Perlmutter, 1978), rozdělující intranzitiva na neakuzativa (jejichž povrchový subjekt je, řečeno naší terminologií, A-2) a neergativa (jejichž povrchový subjekt je, opět v naší terminologii, A-1). Při takové interpretaci neakuzativní hypotézy by v rámci mojí analýzy pasiva měla být pasivizace možná u neergativ a zakázaná u neakuzativ. Tato predikce se ovšem nepotvrdila, protože zákaz pasivizace platí pro monadická intranzitiva globálně, tj. jak pro neakuzativa (12), tak pro neergativa (13):

(12) **Je blednuto (Petrem)*

(13) **Je běženo (Petrem)*

Za daného stavu mohu tedy – doufám, že jako provizorní – navrhnout pouze řešení, které se dá formulovat jako *sémantická brzda pasivizovatelnosti* (SBP):

SBP: *Pasivizovatelná jsou jen taková slovesa, která jsou maximálně sémanticky tranzitivní, tj. slovesa s významovým rysem [+ afigace A-2].*

SBP říká, že

(i) v č. jsou pasivizovatelná slovesa implikující minimálně dva argumenty; tím vynucuje nemožnost pasivizace všech monadických intranzitiv sémanticky, tedy (9), (10) i (12), (13). Srov. i predikovaný kontrast, ukazující pasivizovatelnost tzv. *cognate objects* (15b):

(14) (a) *Petr právě tančuje*

(b) **Právě je tancováno*

(15) (a) *Petr právě tančuje polku*

(b) *Právě je tancována*

polka

(ii) v č. jsou pasivizovatelná ta minimálně dvouargumentová slovesa, jejichž A-1 nějak zasahuje (afiguje) A-2; tím sémanticky vynucuje (11), ale také např. (16):

(16) (a) *Petr právě vtancovává do předsálí*

(b) **Právě je vtancováváno do předsálí*

⁷ Analýza kontrastu **je sněženo* × *sněžení* (vycházející z empiricky ověřitelných dat, která ukazují, že porce struktury [kořen-tematický element-*n-/t-*] je v Part i v dějovém substantivu stejná, viz P. Karlík (2011); analýza kontrastu *(*je*) *sněženo* × (*je*) *zasněžený* viz P. Biskup (2011).

Podat přesnou charakteristiku rysu [afigace A-2] a testy, jak lze tento rys zjišťovat, je, zdá se (mi), zatím skoro nemožné, ačkoli se o to lingvistika snaží už delší dobu, zvl. na základě analýzy pojmu *sémantická tranzitivita* (např. P. J. Hopper – S. A. Thompson(ová), 1980). Problém je už v tom, že pojem je zřejmě výsledkem souhry několika rysů nestejně relevance (děj × stav, A-1 schopen kontroly nad dějem × A-1 neschopen kontroly nad dějem aj.) a že tyto rysy jsou obtížně testovatelné. Musíme se proto spokojit s vágním vymezením rysu [afigace A-2] jako „děje, jímž jsou nějak ovlivňovány vlastnosti A, který je tímto dějem zasahován“. Dobrým kandidátem pasivizovatelnosti jsou slovesa tranzitivní syntakticky, tj. slovesa s A-2 se strukturním pádem (17), méně dobrým kandidátem jsou diadická a triadická intransitivní slovesa, tj. slovesa s A-2 s pádem inherentním (18):

(17) *Žák je zkoušen, kritizován, česán, představován řediteli, připravován na soutěž, *znán*

*Knihy byly posílány doporučeně, dávány zadarmo, *dostávány zadarmo, ?vlastněny jezuity*

*Petr je rušen tím, že tady někdo šeptá; *Petr je mrzen tím, že tady někdo šeptá*

(18) *Blondýnkám je nadřžováno, pomáháno, lichoceno, ?odmlouváno, ?odoláváno, ??láno*

Příklady (17) s tranzitivity a (18) s intransitivitou současně ukazují, že čím silnější rys [afigace A-2] sloveso obsahuje, tím je pravděpodobnější, že sloveso bude pasivizovatelné, a vice versa. Srov. taky pasivum u syntakticky tranzitivních sloves (19) a u sloves syntakticky intransitivních (20):

(19) *Pavel je milován Marií × *Pavel je znán Marií*

*Pavel byl viděn v doprovodu dvou prostitutek × *Ten film byl viděn Petrem už před měsícem*

*Pavlovi je slibována pomoc Petrem × * Pavlovi je záviděna manželka Petrem*

*?Ten doutník je kouřen Petrem už dvě hodiny × *Doutníky jsou kouřeny Petrem*

(20) *Draci jsou pouštěni dětmi × *Barva je pouštěna tepláky*

*Komu je tady nadáváno a spíláno? × *Petrem je překáženo Pavlovi v chůzi*

*Děti je děkováno rodičům × *Děti je věřeno rodičům*

*??Petrem je točeno klikou × *Petrem je hýřeno vtípem*

Různý počet otazníků u mnoha příkladů ukazuje na to, že verdikty Čechů o gramatičnosti pasiva jsou v řadě případů jen obtížně intersubjektově kontrolovatelné. Pro nás mají ovšem cenu, neboť svědčí o tom, že české pasivum je kategorií nějak svázanou se sémantikou, a tedy bez sémantiky, ryse strukturálně asi nereflaktovatelnou.

Sémantická role, kterou má A-1 v bezpochyby pasivizovatelných struktu-
rách, se tradičně označuje jako Ag(ens) (nebo makroagens, actor); z jeho
vlastností vyplývá, že prototypicky je lexikálně realizovatelný DP s rysem
[+Hum], resp. [+Anim]. Může být realizován také DP s rysem [-Hum, -ANIM],
pokud má rys [+Živel] (21) nebo [+Psychosomatický stav] (22), nebo CP / DP,
pokud má rys [+Událost] (23):

(21) *Nábřeží bylo postupně zaplavováno vodou*

(22) *Petr byl mučen pochybnostmi*

(23) *Petr je rušen tím, že tady někdo šeptá // něčím šepotem*

Kromě těchto sémantických omezení pasivizace existuje řada dalších, která
vyplývají z jiných faktorů; např: pasivizace je nepřístupná, je-li mezi A-1
a druhým argumentem vztah referenční identity, buď úplné (24), nebo částečné
(25), protože blokace A-1 možnost takového vztahu ruší:

(24) *Petr je holen*

(25) *Vlasy jsou barveny Petrem*

(24) je tedy ok, má-li význam „Petr je holen někým jiným než Petrem
samým“, (25) tehdy, má-li význam „vlasy někoho jiného než Petra jsou barveny“.

Nyní už máme k dispozici dostatek dat a z nich odvozených brzd pasivizace,
abych Ti, Romane, mohl dát odpověď na Tvou otázku. Věta (1) je gramaticky ok:
obsahuje lokativní PP a nikoli direkcionální PP (protože: **Do spíže je viseno ...*),⁸
PP obsahuje správnou P (protože: **na spíži je viseno ...*)⁹ a DP se správnou
pádovou morfologií (protože: **ve spíž-e*), Part je tvořeno správným alomorfem
(protože: *vis-e*-t-o*),¹⁰ Part má správnou defaultní morfologii (protože: *viset*-a*),
defaultní morfologie má správný alomorf (protože: *viset*-é*), spona *být* má
správnou defaultní morfologii (protože: ... **jsem/*jsi viseno*), *chômeur* je správně
DP s instrumentálem (protože: ... *je viseno *od salámu*)¹¹ a instrumentál má
správnou morfologii (protože: ... *je viseno *salámou / *salámi*). O to Ti ale určitě
nešlo. Co je relevantní vzhledem k tvé otázce, je to, že: (i) Věta (1) obsahuje
pasivní Part tvořené od slovesa, v jehož událostní struktuře je přítomen rys [stav],
což je rys asociovaný s minimální sémantickou tranzitivitou, a je tedy silnou SBP.
(ii) Věta (1) obsahuje A-1 neschopný kontroly nad událostí, což je zase rys
asociovaný s minimální sémantickou tranzitivitou, a je tedy silnou SBP. (iii) Věta
(1) obsahuje A-1 realizovaný DP s rysem [-ANIM], což je zase rys asociovaný
s minimální sémantickou tranzitivitou, a je tedy silnou SBP. Už tyto tři rysy tvoří
maximálně silnou SBP, takže (1) je věta sice gramaticky správná, ale sémanticky

⁸ Tato možnost existuje: *Kabát byl pověšený* _{Dir} *na věšák* / _{Loc} *na věšáku*; pro analýzu viz
K. T. Taraldsen & L. Medová (2007).

⁹ Existují kontexty, v nichž je lokativní PP s P *na* ok: *na poště*.

¹⁰ Pro distribuci alomorfů *-n-* a *-t-* viz P. Caha & T. Scheer (2008).

¹¹ Existují kontexty, v nichž je *chômeur* PP: *Gauč byl prožrán od molů / moly*.

deviantní. Maximálně silná SBP současně způsobuje, že nalezení světa, v němž by na základě svého kompozicionálního významu věta (1) byla správná, je maximálně obtížné: nestačí odstranit brzdu (ii), tj. dovolit, aby kompozicionální interpretace, že salám je schopný kontroly nad událostí, byla přístupná (tj. umět si představit svět, v němž salámy jednají tak, jak jednají v našem světě lidí), nestačí ani odstranit spolu s brzdou (ii) i brzdu (iii), tj. *chômeur* realizovat DP s rysem [+Hum] (**Ve spíži je viseno oběšencem*). Jsem si jist, že jsi to všechno, Romane, věděl, a svou otázkou jsi mě jen zkoušel. Byl bych rád, kdybych u té zkoušky obstál.

Literatura:

- BISKUP, P.: *Prefixes in Target State Participles*. Handout, FASL 20, MIT, 2011.
<http://www.uni-leipzig.de/~biskup/>
- BURZIO, L.: *Italian Syntax: A Government-Binding Approach*. Dordrecht Reidel 1986.
- CAHA, P. – SCHEER, T.: *The Syntax and Phonology of Czech Templatic Morphology*. In: Antonenko, A. – J. F. Bailyn ad. (eds.), *Formal Approaches to Slavic Languages 16. The Stony Brook Meeting 2007*. Ann Arbor, Michigan Slavic Publications, s. 68–83.
- GREPL, M. – KARLÍK, P.: *Skladba češtiny*. Olomouc, Votobia 1998.
- HARLEY, H.: *The Morphology of Nominalizations and the Syntax of vP*. In: Giannakidou, A. – M. Rathert (eds.), *Quantification, Definiteness, and Nominalization*. Oxford – New York, OUP 2009, s. 321–343.
- HOPPER, P. J. – THOMPSON, S. A.: *Transitivity in Grammar and Discourse*. *Language* 56, 1980, s. 251–299.
- CHOMSKY, N.: *Remarks on Nominalization*. In: Jacobs, R. – P. Rosenbaum (eds.), *Readings in English Transformational Grammar*. Waltham/Mass., Ginn and Co. 1970, s. 184–221.
- GREPL, M. – KARLÍK, P.: *Gramatické prostředky hierarchizace sémantické struktury věty*. Brno, Univerzita J. E. Purkyně 1983.
- GRIMSHAW, J.: *Argument Structure*. Cambridge, Mass., MIT Press 1990.
- KARLÍK, P.: *Pasivum v češtině*. *SaS* 65, 2004, s. 82–113.
- KARLÍK, P.: *Bemerkungen zur Diachronie der tschechischen -ní/-tí- Derivate*. *Anzeiger für slavische Philologie* 39, 2012, s. 113–145.
- KRCHŇAVÁ, K.: *Verbální a adjektivní participia v češtině*. Magisterská diplomová práce. Brno, FF MU 2010.

- PERLMUTTER, D. M.: *Impersonal Passives and the Unaccusative Hypothesis*. In: Jaeger, J. J. ad. (eds.). *Proceedings of the Fourth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society*. Berkeley, University of California 1978, s. 157–189.
- PERLMUTTER, D. M. (ed.): *Studies in Relational Grammar 1*. Chicago, University of Chicago Press 1983.
- TARALDSEN, K. T. – MEDOVÁ, L.: *The Czech Locative Chameleon*. In: Bašić; M. – M. Pantcheva ad. (eds.). *Nordlyd 32. Special Issue on Space, Motion and Result*. Tromsø 2007, s. 200–238.
- VESELOVSKÁ, L. – KARLÍK, P.: *Analytic Passives in Czech*. *Zeitschrift für Slawistik* 49, 2004, s. 163–235.